

Prečo to len muselo byť také príjemné – a potom zazvonil telefón

Chodník bol tvrdý a chladný, nebo nad ním však bolo rovnako bezstarostné a plné leta ako pred chvíľou. Akoby mu bolo úplne ľahostajné, že Sigvaldi ležal bezmocne na chodníku, akoby na ňom vôbec nezáležalo, hoci spolu kráčali životom už vyše šesť desaťročí. Mohlo by Sigvaldimu aspoň pomôcť na nohy, padol totiž z pomerne veľkej výšky, rebrík, na ktorom Sigvaldi stál a za slnečného počasia natieral okenné rámy, siahal až na druhé poschodie. Ako sa mu vôbec podarilo z rebríka spadnúť, toľká nešikovnosť! Najlepšie bude, ak sa čo najskôr postaví. Okenné rámy sa predsa nenatrú samé. Chvíľku si však odpočiniem, zašomral Sigvaldi, privrel oči, no vzápätí ich opäť otvoril. Bolo istejšie nechať ich otvorené, dialo sa čosi zvláštne, nebo pôsobilo akosi ľstivo, najlepšie sa mať na pozore. Sigvaldi však oči predsa len opäť privrel, nedokázal si pomôcť. Zatvoril oči, a zrazu bol desaťročným chlapcom a spolu s dvomi kamarátmi bežal po ulici Vesturgata v Reykjavíku. Vôbec si nespomínal, prečo tak uháňali, zreteľne však pociťoval dychtivú, búrlivú radosť zo života. Všetci sa smiali. Sigvaldi otvoril oči a usmial sa do vzdialeného, modrého neba. Opäť oči zatvoril.

Začul otcove stony.

Bola noc v Reykjavíku pred takmer polstoročím.

Stony a utrápené výkriky im celú noc nedali spať: Sigvaldimu, jeho mame a dvom sestrám. Iba mladšiemu bratovi, vtedy šesť- či sedemročnému, sa podarilo zaspáť. Aj to až vtedy, keď vkĺzol k Sigvaldimu do postele a so strachom a plačom sa pritúlil k staršiemu bratovi.

Ten ho objal ľavou rukou, zamrmlal čosi chlácholivé, polohlasne zaspieval zopár uspávaniek, a plač pomaly ustal. Chlapček zaspal, úplne vyčerpaný, s tvárou pritisnutou k Sigvaldiho krku. Braček, zašepkal, anjeli, bol tak rád, že vedľa seba cítil útle telíčko, jeho teplo, tlkot srdca, až mu vyhrkli slzy a ešte tesnejšie si brata privinul. Takto spolu ležali. Keď je smrť nablízku, dobre padne cítiť vedľa seba život. Noc plynula a Sigvaldi v náručí držal spiaceho bračeka, ich otec zatiaľ kričal, morfium už takmer prestalo účinkovať, matka a staršia sestra iba bezradne, vyčerpane sedeli pri umierajúcom otcovi ... a on kričal až do úsvitu, až kým sa nad ním smrť nezľutovala.

Sigvaldi otvoril oči. Nebo bolo ešte stále modré, plné smrti. Opäť oči zatvoril.

A čakala ho ďalšia noc. Úplne iná, pred čosi vyše desiatimi rokmi. Noc pri jazere Thingvallavatn. Lovili ryby. Sigvaldi s bratom a zaťom, jeho vnučka zatiaľ spala v otvorenom oranžovom stane. Bola príjemná letná noc, hory pripomínali pokojné, modré sny, muchy potichu bzučali, vtáky driemali, v tichej vode dýchali ryby a život bol drahocenný. Sigvaldi s úsmevom otvoril oči. Ihneď ich však opäť zatvoril.

A pomaly sa pohyboval v Helge.

Rybári už desať dní štrajkovali. Alebo to už bolo dvanásť dní? Nemať tak dlho čo robiť nebolo dobré, zle to vplývalo na krv. Tie dni však predsa len boli príjemné, krásne. Veru, možno to dokonca boli jedny z najkrajších dní jeho života, veď občas spolu ležali v úzkej posteli, ich sedemmesačná dcérka medzi nimi, nerobili nič, iba ležali, žili, boli spolu, a Sigvaldi sa cítil požehnaný, zdalo sa mu, že ich šťastie nikdy neopustí. Bolo zvláštne, že by mu život preukázal toľkú veľkorysosť ... Helga mu v zápale vášne vychádzala v ústrety vlastnými pohybmi, prosila, aby jej hrýzol bradavku, a to aj urobil, pevne, tak ako chcela, hrýzol a ústa mu naplnilo teplé mlieko. Pobožkaj ma, zavelila, pobožkaj ma, vzdychla a jej teplý jazyk sa obvinul okolo jeho ... byť s ňou bolo také krásne, až mu takmer vyhĺkli slzy ... bolo to ... veľa, áno, milovať sa s ňou bolo veľa. Jej vášeň a bezprostrednosť v ňom rozpútavali čosi, o čom ani netušil, že to v sebe má. Cítil sa s ňou slobodný. Cítil sa s ňou ... Sigvaldi pomaly vytiahol úd, žalud' sa ledva dotýkal jej vlhkých pyskov, čakal. Hľadeli si navzájom do očí. Dvihla hlavu smerom k nemu. Pobožkala ho. Sala mu peru. Jazyk. Počkaj, zašepkala, ešte chvíľku počkaj. A on čakal. Chvel sa, triasol sa od túžby, ale čakal. Lúbim ťa, zašepkala. Chcem, aby si sa urobil vo mne. Počkaj ešte, zopakovala, a uplynulo tisíc rokov. Teraz, zašepkala, teraz, zavelila a zalapala po dychu, keď do nej rýchlo vnikol.

Prečo to len muselo byť také príjemné, pomyslel si Sigvaldi, nevdojak otvoril oči a preklíňal sám seba, keď mu udrelo do očí modré, letné nebo, čudesne vzdialené, akoby ani nepatrilo do tohto sveta. Sigvaldi chcel oči ihneď znovu zatvoriť, striasť sa neba; bol zvedavý, kam v čase ho zaveje ako nasledujúce. Snáď sa opäť ocitne v suterénnom byte v západnej štvrti Reykjavíku ... zrazu však nad ním stála staršia pani s dvomi nákupnými taškami. Sigvaldi zahromžil. Človek nikdy nemá pokoja. Najlepšie bude tváriť sa, že si ju nevšimol, možno

potom odíde. Nie, neodišla. Ani sa nepohla. Práve naopak, položila tašky plné mlieka, múky, vajíčok, a kľakla si vedľa Sigvaldiho, prihovorila sa mu, určite po nórsky, veď sa nachádzame v Nórsku, v prístavnom mestečku Stavanger, kde Sigvaldi už niekoľko rokov býva so svojou druhou manželkou, Nórkou Sigrid, a so Sesseljou, Ástinou dcérou.

Nemohla sa tá žena radšej vypariť, niekto predsa musel čakať, až prinesie mlieko, nemusela sa ponáhľať domov a čosi z múky a vajíčok upiecť namiesto toho, aby tu vedľa neho kľáčala, vyrušovala ho, bránila mu opäť oči zatvoriť, snád' by sa znovu ocitol v Helginom náručí, veď mu práve povedala toľko krásnych vecí, že by mu to malo vydržať až do konca života. Nikdy predtým ani potom nespoznal nikoho, kto by bol rovnako nenútený a s rovnakou ľahkosťou dokázal vysloviť slová, vďaka ktorým sa ihneď cítil lepšie, vďaka ktorým bolo všetko teplejšie, väčšie: milujem ťa, poď ku mne. Keby len čosi také dokázal povedať aj on. Odkiaľ brala odvahu? Nikoho iného neľúbil tak vrúcne, tak vášnivo, občas až zúfalo. Voči nikomu inému nepociťoval toľkú nenávisť ... Ako jej vôbec napadlo zaľúbiť sa do neho, mohla si vybrať hocikoho, no predsa si zvolila jeho, prečo?

A ako len mohlo jemu napadnúť podľahnúť jej?

Väčšina ľudí nás sklame

Žijeme vždy vo vlastnej dobe?

Občas sa zdalo, akoby počas niektorých nocí ktosi vo vnútri starej Kristín prepol čas.

Do postele si ľahla v rovnakej dobe ako Ásta, Józef a Árni, nasledujúce ráno sa však zobudila presvedčená, že bol úplne iný rok, iná doba. Možno 1902 či 1942, a ona tým pádom bola oveľa mladšia a omnoho viac ľudí okolo nej bolo nažive, než keď zaspávala.

Aký je len ľudský mozog úžasný a skvostný! Môže sa človek vôbec v živote nudiť, keď v sebe nosí tie nekonečné hĺbky, ktoré mozog skrýva, všetky tie tajomstvá a neznáme jaskyne?

Väčšinu rán sa však Kristín prebudila v rovnakom čase ako všetci ostatní, teda koncom šesťdesiatych rokov – Kennedyho už zastrelili, Martina Luthera Kinga však ešte asi nie, a už vonkoncom nie Johna Lennona, jeho v živote ešte čakalo veľa gitarových akordov.

A Kristín sa cítila dobre, keď Ásta zišla dole vo svoje druhé ráno v Západných fjordoch. Árni už dávno odišiel von, no Józef ležal na lavici v kuchyni a čítal si básne Davída Stefánssona. Ásta chrbát knihy poznala z pestúnkinej knižnice, tá o Davídovi občas rozprávala ako o blízkom priateľovi a mnohé z jeho básní vedela naspamäť, najmä z prvej zbierky *Čierne perie*. Keď Józef začul Ástu, zložil knihu, s úškrnom sa na ňu zahľadel a potom pokračoval v čítaní. Nepovedali si ani jediné slovo od včera, keď sa Józef bezúspešne snažil vysvetliť, prečo nechcel, aby mu dôverovala. Mal však, samozrejme, pravdu v tom, že zväčša nie je dobrý dôvod ľuďom dôverovať.

Väčšina z nich ťa totiž sklame.

Ásta podľahla pokušeniu dôverovať Jóimu. A skončilo sa to tak, ako sa to skončilo. Zverila tomu hovadu svoje srdce a on ho oplúľ.

A jej otec, Sigvaldi ... Ásta vedela, že pôvodne mala u pestúanky zostať nanajvýš rok či dva. Tak to malo byť. Mnoho vecí vo svete však malo byť. Ásta vedela, že Sigvaldi ponúkol pomoc, chcel dať pestúnke peniaze, z dobrosrdečnosti alebo pokánia, nie je vždy jednoduché ich od seba rozlíšiť. Pestúnka to však odmietla. Prijatť peniaze od iných by znamenalo to isté ako vyhlásiť, že nedokáže stáť na vlastných nohách. Sigvaldi ich vždy

navštívil tesne pred Vianocami, a kým bola Ásta mladšia, vždy sa na jeho návštevy tešila. Vždy sa tak milo usmieval, vzal ju na ruky, posadil si ju na kolená pri kuchynskom stole, kým pil kávu a pochutnával si na pestúnkinom vianočnom koláči, a Ástu nikdy neomrzelo dívať sa na jeho ruky. Vyzerali také silné. Takmer akoby nimi dokázal podržať celý svet. V posledné roky sa však zdržal iba krátko. Priniesol Áste vianočný darček, prijal šálku kávy, no ani si nesňal kabát, život uteká, povedal a potriasol hlavou. Pred tromi, štyrmi rokmi však na Ástu čakal pri školskej bráne. Pracoval neďaleko a musel zájsť do banky, a tak sa Ásty spýtal, či ju môže odprevadiť domov. Ásta prikývla, vykročili spolu a dlho nepovedali ani slovo. Ruky mal spustené po bokoch a z nejakého dôvodu Ásta strašne túžila chytiť ho za prsty, cítiť jeho silu a nechať sa ním viesť za ruku. Neodvažovala sa ho však spýtať. Sigvaldi si začal písať, no onedlho opäť prestal. Povedal, veru veru. A krátko na to: Myslel som si to. To sa však už v diaľke črtal veľký obytný dom, kde Ásta bývala, Sigvaldi kráčal ťažkým krokom, siahol do vrecka a vybral cigaretu. Povedal, veru tak, a ona prikývla. Zapálil si cigaretu, odkašľal si a s pohľadom upretým hore, akoby sa prihovárал nebu, povedal: Cítiš sa u pestúanky dobre? Ásta prikývla. Áno, samozrejme, odvetil Sigvaldi, samozrejme, akoby nie, je to ctihodná žena, to vidno už z diaľky. Veru, z diaľky. Neuveriteľné, ako čas beží, vyslovene uletel, veru, prefrčal ako pretekárske auto; už si tak vyrástla! Chcel som ti však povedať toto: ak by si chcela prísť bývať ku mne a Sigrid, si viac než vítaná, aj si vždy bola. Iba som nechcel ... Už to teda vieš. Daj mi vedieť. Nezabudni. Sľúbiš mi to?

Ásta prikývla. Sigvaldi mlčky stál, fajčil cigaretu, vyzeral, akoby rozmýšľal nad niečím veľmi dôležitým, potom ohorok odhodil, pohladil si bradu a zátylok, potom sa zohol, vzal do rúk Ástinu hlavu a vtisol jej na ňu rýchly bozk. Ásta sklonila hlavu. Keď opäť vzhladla, videla, ako jej otec náhlil hore ulicou Frakkastígur, až nakoniec zmizol medzi domami.